

Skolan måste sluta knäcka svaga elever

Publicerad här den 11 augusti 2016

SOM ETT EKO AV VARANDRA krävde politikerna i Almedalen hårdare straff för de ungdomar som i sitt hat mot samhället kastar sten mot polisbilar, brandbilar och ambulanser. Ingen krävde dock några straff för dem som har grundlagt detta hat.

Omkring 15 000 elever i landet misslyckas varje år med att klara betygsspärren till gymnasiet. Vad händer med dessa elever? De har ingen skola att gå till. Inget jobb. Ont om pengar. De flesta av dem får ordning på sina liv så småningom, men det gäller inte alla. Många elever, ovisst hur många, blir offer för värvare till kriminella ligor där de kan få uppskattning och tjäna pengar.

Det utanförskap som de har förvisats till leder inte bara till stenkastning mot utryckningsfordon. Än värre är det våld som dagligen skördar unga människors liv. Och det drogberoende och det spelberoende som fördärvar mångas liv. Och den ökning av självska debeteende och självmord bland ungdomar som har konstaterats.

De som drabbas av betygsspärren till gymnasiet är nästan uteslutande elever med lågutbildade föräldrar eller invandrabarn. De flesta av dem bor i utsatta områden. Det är elever som inte får någon läxhjälp eller annat stöd i skolarbetet från hemmen. Elever som har ett språk som fungerar bra för dem i hemmet och bland kamraterna, men som inte fungerar i skolan. Som därför får svårt att hänga med i undervisningen. Men som ändå tvingas delta i betygsprov som de inte har någon möjlighet att klara. Upprepade misslyckanden tär på deras självförtroende och deras framtidstro.

Många av de reformer som infördes av alliansregeringen gjorde det ännu svårare att lyckas för dessa elever. Dit hör främst det fria skolvälet, de graderade betygen och gymnasiespärren. Andra åtgärder som direkt eller indirekt gör det svårare för dem är mål- och resultatriktningen av skolan, de orimligt omfattande kunskapskraven i matematik för alla, de differentierade lärarlönerna och lärarlegitimationerna. Hur dessa inslag försvårar för de skolsvaga eleverna framgår av andra artiklar på min hemsida.

Enligt Barnkonventionen ska alla beslut fattas till elevernas bästa. Så har uppenbarligen inte skett här. Frågan är varför? Det är bara 5 av 349 riksdagsledamöter som bor i ett utsatt bostadsområde. Något

liknande lär gälla skolledare, skolforskare, tidningsredaktörer, journalister och andra som påverkar skolbesluten. Man känner ingen tillhörighet med de skolsvaga eleverna och deras föräldrar. Dessa kan inte själva göra sina röster hörda. De utgör också en förhållandevis liten väljargrupp.

Beslutsfattarna känner desto större tillhörighet med grupper som har egenintressen att bevaka i skolan. Ägare till privatskolor som vill tjäna pengar. Skattebetalare och kommunpolitiker som inte anser sig ha råd att ge de skolsvaga eleverna den kompensation de behöver för att lyckas i skolan. Föräldrar som slår vakt om de graderade betyg som garanterar att deras barn får en plats främst i kön till eftertraktade utbildningar. Lärargrupper som kräver större utrymme för sina ämnen.

Skolans beslutsfattare har bäddat för är ett samhälle med ett ständigt ökat antal bilbränder, stölder och rån. Med allt mer av missbruk och dödligt våld bland ungdomar. Ett samhälle där ingen längre kan känna sig trygg.

Skolan måste sluta att psykiskt knäcka och sortera ut elever som har svårt att göra sig gällande i skolan. Genom språkförståelsetest och komplettering av förkunskaper ska barn redan före skolstarten få förutsättningarna som de behöver för att lyckas i skolan. De graderade betygen, vars funktion bara är att sortera eleverna, måste tas bort, och detsamma gäller den onödiga betygsspärren till gymnasiet.

Det kommer inte att bli lätt att än en gång byta kurs i skolan. Egenintressena kommer att lägga hinder i vägen. Det kommer att krävas många visselblåsare som sprider kunskap om vart skolan och samhället är på väg. Som kräver förändringar. Och som trycker på för att Barnkonventionen ska bli lag.